

Modet den 12te April.

Hr. Professor Reinhardt meddeelte nogle Bidrag til Kundskaben om den store, ved den hvide Nils Kilder opdagede Vadefugl, *Balæniceps rex*, og søgte navnlig at oplyse, med hvilke andre Fugle denne mærkværdige Form ifølge sin Bygning maatte ansees for at være nærmest beslægtet.

Der har været fremsat temmelig afvigende Meninger om denne Slægts Affiniteter. For ikke at tale om, at Gould, dengang han for en halv Snees Aar siden gav den første Underretning om den, vilde have den betragtet som Vadefuglens Repræsentant blandt Pelikanerne, saa er den senere paa Grund af dens Ægs Beskaffenhed af Des Murs blevet anset for nærmest beslægtet med Flamingoen og stillet mellem denne Fugl og Skeegaasen, hvorimod den efter Jules Verreaux's Mening slutter sig nærmest til den stornæbbede, tropiske Storkeslægt *Leptoptilos*, og af Heuglin vel ogsaa henføres til Storkenes Familie, men indenfor denne atter faaer sin Plads mellem *Anastomus* og *Dromas*. Den Anskuelse, som synes at have fundet meest Indgang og nu at være temmelig almindeligt antaget, er dog den, at *Balæniceps* bør stilles ved Siden af *Cancroma* og betragtes som en kjæmpemæssig afrikansk Repræsentant for denne amerikanske Slægtsform.

Det forekom imidlertid Meddeleeren, at man ikke havde truffet det Rette ved at opfatte *Balæniceps*-Slægten paa denne Maade. Efter hans Mening var en anden eiendommelig og ligeledes afrikansk Fugl, som Ingen hidtil (saavidt han vidste) havde tænkt paa at drage med ind i Sammenligningen, *Scopus umbretta*, i Virkeligheden dens nærmeste Frænde, og forsaavidt som *Scopus*-Slægten øiensynligt slutter sig nærmere til Storken, end til Heirerne, fra hvilke atter *Cancroma*en ikke kan skilles, maatte vel

endog de Ornithologer, der havde givet Balæniceps Plads blandt de førstnævnte, formeentligen ansees for at være komne Sandheden nærmere end de, som stille den ved Siden af Cancromaen.

Hvad der fornemmelig har fremkaldt Tanken om et nært Slægtskab mellem Balæniceps og Cancroma, er en vis Lighed i begges Næb. Ved en nærmere Undersøgelse turde det imidlertid vise sig, at der end ikke i den Henseende finder nogen virkelig Affinitet Sted mellem disse Fugle. Cancromaen er efter hele sin øvrige Bygning nærmest en med et eiendommeligt Næb forsynet Natheire (*Nycticorax*), og i Overeensstemmelse hermed frembyder dens Næb trods sin afvigende Form mange af Heireræbbets Charakterer. I Balænicepsens Næb viser der sig derimod, hvad Enkelthederne af dets Bygning angaaer, en anden Typus, og selv den Lighed, som det frembyder med Cancroma-næbbet i de ydre Omrids, turde, nærmere beseet, langt fra være saa stor, som den ved en flygtig Betragtning kan synes at være. Cancromaens Næb er stærkt fladtrykt, og ikke saameget beregnet paa stor Styrke som paa stor Rummelighed, der yderligere forøges ved den nøgne udvidelige Hud mellem Underkjæbens Grene, som kan udspiles til en heelt ned paa Struben naaende Sæk eller Pose. Balænicepsnæbbet er derimod ved Roden høiere end bredt, Næbsiderne (*Paratona*) ere vel udbuede, men dog steile, og ikke som hos Cancromaen næsten horizontale, og det hele Næb maa i Sammenligning med hiint snarere kaldes sammentrykt end fladtrykt; det er klart, at det har været Naturen magtpaaliggende, at gjøre det fortrinsviis kraftigt, og allerede den Omstændighed, at Huden mellem Underkjæbens Grene er tæt fjerklædt i mindst 2 Trediedele af sin Udstrækning, viser, at der her ikke findes nogen egentlig udvidelig Næbpose. Fortsætter man Sammenligningen mellem de 2 Fugles Næb, vil man finde, at Cancromaens ligesom Heirernes i Alraindelighed er forsynet med et lille Indsnit i Næbranden lidt bag Spidsen, men at der hos denne Fugl ikke er Spor til den kraftige Krog, hvormed Overnæbbet ender hos Balæniceps, og som ligesaa vel som hele

Nærbryggen (*Culmen*) er skarpt adskilt fra Næbsiderne ved en dyb Fure, og ligesaa lidt er Undernæbbet fortil afskaaret som hos denne sidste for at give Plads for Næbkrogen. Endelig forholde saavel Næsegruberne som Næseborene sig, baade hvad Form, Størrelse og Stilling angaaer, ganske som hos Heirerne, men afvige ikke lidet fra Balænicepsens, hos hvilken Næsegruberne ere yderst smaa, og Næseborene fremtræde som netop bemærkelige Ridser eller Spalter og have deres Plads høit oppe ved Culmen og tæt ved Næbroden.

Medens der saaledes viser sig Uligheder i næsten hver enkelt Deel af Næbbet hos Balæniceps og Cancroma, vil man paa den anden Side i Scopusslægtens Næb, trods dets ved første Øiekast forskjellige Udseende, let kunne eftervise netop alle de Særkjender, hvorved Balænicepsnæbbet fjerner sig fra Cancromaens. Saaledes gjenfinder man hos Scopus den Krog, hvormed Overnæbbet er forsynet hos Balæniceps; den er rigtignok forholdsviis noget mindre end hos denne sidste, men tilligemed hele Nærbryggen ligesaa skarpt som hos den adskilt fra Næbsiderne ved en dyb Fure; fremdeles er Undernæbbet fortil afskaaret paa samme Maade og af samme Grund som hos Balænicepsen, og endeligen ere Næseborene ogsaa hos Scopus snevre Ridser ved Roden af Næbbet. Selv den skarpe Kjøel, som Nærbryggen danner hos Scopus, er hos Balæniceps allerede antydet i den ophøiede Kant, som løber langs Midten af dens flade Culmen, og hvis man tænker sig dens Næb sammenklemt saameget, at Nærbryggen forvandles til en skjærende Eg, at Næbsiderne blive næsten lodrette, og at Undernæbbets Grene fortil presses tæt op til hinanden, vil det komme til nøiagtigt at ligne et kjæmpemæssigt, men noget kort Scopusnæb.

Af Balænicepsens Fodform kan man ikke saa sikkert som af dens Næb slutte sig til, hvilken af de tvende sidstnævnte Fugle den staaer nærmest; Scopus og Cancroma afvige nemlig, hvad Fødderne angaaer, kun i temmelig ubetydelige Forhold fra hinanden, og de væsentligste Særegenheder i Fodformen, som ud-

mærke *Balæniceps* fremfor den ene af dem, skiller den derfor ogsaa fra den anden. Saavel *Cancroma* som *Scopus* have nemlig en lang, i Høide med Fortæerne befæstet Bagtaa, som under Fuglens Gang berører Jorden i sin hele Længde; hos begge ere fremdeles Fortæerne ved Roden forenede med en Bindehud; Forskjellen mellem deres Fødder bestaaer væsentligst deri, at Bindehuden er noget større hos *Scopus* end hos *Cancroma*, medens paa den anden Side Bagtaaen er lidt længere hos denne sidste. Hos *Balæniceps* er Foden nu i Hovedsagen bygget efter samme Typus; men den mangler hvert Spor til Bindehud mellem Fortæerne, og saavel disse som Bagtaaen ere endog vel saa lange som selv hos *Cancroma*. Forsaavidt kan dens Fodform maaskee siges at staae denne sidstnævnte Fugls lidt nærmere end *Scopus*'ens, men i et ikke mindre vigtigt Punkt forholder det sig anderledes. Hos *Cancroma* er nemlig ligesom hos alle Heirer Mellemtaaens Klo kamformigt indskaaret langs hele sin Inderrand; men hos *Balæniceps* er der ikke Spor til denne Dannelse, medens *Scopus* i den Henseende danner et Mellemlid, idet Kloen her vel er indkarvet, men kun i et Stykke ud imod Spidsen, og Kamtænderne derhos hverken ere fine eller synderlig regelmæssige. Betænker man nu, at en slig kamformig Mellemklo vel kan forekomme ogsaa udenfor Heirernes Familie, men at den indenfor den ellers aldrig savnes*), synes dens Mangel hos *Balæniceps* virkelig at indeholde en stærk Advarsel imod at give denne Fugl Plads ved Siden af *Cancroma* og derved blandt Heirerne, hvor fremdeles heller ikke dens reticulerede Tarser ret høre hjemme.

Udstrækker man Sammenligningen mellem de 3 paagjældende Fugle til Fjerdragten (*ptilosis*) vil man, ogsaa hvad denne angaaer,

*) Fra denne Regel vilde kun *Eurypyga*-Slægten gjøre en Undtagelse, hvis den virkelig med Rette kunde henføres til Heirerne; men denne Slægt opfattes efter Meddelerens Mening rigtigst, naar man giver den Plads i Nærheden af Vandhønsene, saaledes som allerede Buffon gjorde, og som i den nyere Tid Des-Murs og Olfh-Galliard atter have foreslaaet.

finde, at *Balæniceps* slutter sig nærmere til *Scopus* end til *Cancroma*. Hos denne sidste er nemlig, ligesom overhovedet hos *Heirerne*, *Fjer-Fanens* nederste dunede Deel forholdsviis lille, og der er næsten ingen Duun indblandede imellem *Contour-Fjerene*; hos *Balæniceps* er netop det Modsatte Tilfældet; *Fanens* dunede Deel er stor, og ægte Duun ere i betydelig Mængde tilstede mellem *Fjerene* ganske som hos *Storkene* idetheletaget og *Leptoptilos* i *Særdeleshed*. Endvidere er *Fjerenes* *Bifane* (*hyporrhachis*) stor og vel udviklet hos *Cancroma*, medens den er meget lille hos *Balæniceps*, som ogsaa i denne Henseende slutter sig nærmest til *Scopus* og til *Storkene*, hvoriblandt der, som bekjendt, gives enkelte Arter, hos hvilke *Bifanen* endog ganske forsvinder. Paa en udstoppet Fugl lader *Fjerenes* Fordeling i regelmæssige *Fjerbede* (*pterylosis*) sig ikke nøiagtigt undersøge, især naar dens Sjældenhed tillige gjør det nødvendigt at skaane den. Da derfor det Exemplar af *Balæniceps*, som det Kongelige Museum besidder, allerede var udstoppet, dengang Museet fik det, er det kun en ufuldstændig og usikker Kundskab, Meddeleren har kunnet skaffe sig om denne Fugls *Pterylose*; imidlertid forekom det ham, at *Balæniceps*, ogsaa hvad den angaaer, staaer *Scopus* vel saa nær som *Cancroma*. Hos denne sidste er *Pterylosen* i det Væsentlige som hos *Heirerne*; *Scopus* frembyder iøvrigt omtrent samme *Fjerfordeling* som *Storkene*, men afviger baade fra dem og fra de allerfleste, om ikke alle andre, Fugle derved, at der langs *Halsen* strække sig fire *Fjerbede* (*pterylæ*) og fire *Fjergange* (*apteria*). Hos *Balæniceps* er *Halsen* forekommet Meddeleren at være overalt besat med *Fjer*; hvis saa er, er der heri en stor Afvigelse fra *Scopus*. Men selv afseet fra, at denne Afvigelse forsaavidt har mindre at sige, som den sidstnævnte Fugl staaer saa ganske isoleret hvad *Halsens* Befjedring angaaer, saa kan en trindtom fjerklædt Hals vel nærme *Balænicepsen* til *Storkene*, men ikke til *Cancroma*, hos hvilken der, som hos *Heirerne*, findes en bred *Fjergang* langs *Rygside*n og en lignende langs *For*siden af *Halsen*. Et af de væsentligste Særkjender, hvorved

Storkefamilien skiller sig fra Heirerne i Pterylosen, er den stærke Udvikling af Undersidens tvende Fjerbede, som hos alle de herhen hørende Former fortil udbrede sig næsten lige til Brystbeensskammen og saaledes kun lade en høist ubetydelig Fjergang tilbage mellem sig, medens de derimod hos Cancromaen og de øvrige Heirer kun bestaae, hvert især, af ganske faa Fjerrader og derfor skilles ved et meget bredt Mellemrum, i hvilket der fortil omtrent der, hvor Gaffelbenet har sin Plads, findes tvende store ovale Pudderduunpletter. Balæniceps slutter sig, hvad dette Punkt angaaer, ganske til Scopus og de øvrige Storke; Brystet er saa godt som i sin fulde Brede besat med Fjer, og Hr. A. Bartlett har for ganske nyligt oplyst, at der paa dette Sted ingen Pudderduunpletter findes*). Som bekjendt ere Pudderduunene hos Heirerne ikke indskrænkede til Brystet alene, men der findes fremdeles ogsaa langs Lænderne og som oftest tillige i Lysken regelmæssige Pletter af slige Duun, hvorimod der hidtil overhovedet slet ingen ere fundne hos Storkene. Hvorvidt nu Balæniceps foruden Brystets Pudderduunpletter ogsaa mangler de øvrige, maa indtil videre lades uafgjort; Meddeleren havde ikke kunnet komme til nogen sikker Erkjendelse i den Henseende, og Bartlett siger i sin Notits Intet derom; den Affinitet, som Meddeleren mener, at Balæniceps har med Storkene, taler unegtelig for deres Mangel, men det bør paa den anden Side ikke oversees, at disse Pudderduunpletter ikke ere et udelukkende Særkjende for Heirerne, men at der ialfald paa Lænderne findes saadanne ikke blot hos Eurypygaslægten, hvis Adskillelse fra Heirerne Mange maaskee ville misbillige, og hos hvilken deres Forekomst isaafald ikke kan være af nogen Betydning, men selv hos Fugle af ganske andre Ordener for Ex. hos flere Røvfugle.

Spørger man endelig hvilken af de tvende saa tidt nævnte Fugle Balænicepsens hele Udseende og ydre Præg meest minder

*) I et Møde i Zoological Society of London d. 11te Decbr. f. A.; see: dette Selskabs Proceedings for 1860, Part III, p. 461.

om, synes Svaret atter at maatte blive Scopus. Dens overordentlig store Hoved og den derved betingede sammenligningvis korte, men meget tykke og svære Hals minder ikke blot i og for sig mere om denne end om Cancroma, men disse Legemsdeles colossale Forhold vilde være en fuldstændig Anomalie hos en Heirefugl, hvorimod det neppe behøver at bemærkes, at der gives Storke, som hvad Hovedets Størrelse og Halsens Tykkelse angaaer, just ikke giver Balæniceps Meget efter.

En kort Udvikling af den her fremsatte Opfatning af Balænicepslægten havde Meddeleren i Efteraaret forelagt for Zoological Society of London, i hvilket han har den Ære at være optaget som udenlandsk Medlem, og den var bleven trykt i Selskabets Proceedings for forrige Aar*). At han desuagtet tillod sig ogsaa her at behandle dette Emne havde sin Grund i, at han troede nu at kunne yderligere godtgjøre sin Menings Rigtighed. Der var indtil for kort siden aldeles Intet blevet bekendt om denne mærkelige Fugls indre Bygning; Meddeleren selv havde ved sin første Meddelelse om den kun havt et udstoppet Exemplar til sin Raadighed, og det var derfor ogsaa kun dens ydre Bygning, han dengang havde kunnet tage Hensyn til. Nu antog han jo rigtignok, at Spørgsmaalet om dens Affiniteter vilde kunne besvares med temmelig Sikkerhed allerede ved Hjælp af dens ydre Særkjender, og deelte overhovedet ikke den temmelig almindelige Mening, at de fra den indre Bygning hentede, saakaldte anatomiske Charakterer i og for sig i alle Tilfælde skulde være langt bedre end de ydre; men han erkjendte naturligviis, at Balænicepsens indre Bygning og navnlig dens Skelet kunde give vigtige Oplysninger om dens rette Affiniteter, og det var ham nu muligt ogsaa at tage ialfald dette sidste med i Betragtning. Deels var det nemlig for kort siden lykkedes ham at erhverve et Cranium af denne sjeldne Fugl for det Kongelige naturhistoriske Museum; deels havde Hr. W. K. Parker benyttet den Lei-

*) Proceedings of the Zool. Soc. of London 1860, Part III, p. 377.

lighed, som Døden af den ene af to *Balæniceps*er, der forrige Aar vare bragte levende til London, havde forskaffet ham, til at gjøre dens Osteologie til Gjenstand for en Undersøgelse, som han havde meddeelt Zoological Society netop i Mødet forud for det, i hvilket Meddelerens Notits om denne Fugl blev forelagt, og som senere var bleven trykt i Selskabets Proceedings*).

Hvad først Hovedskallen angaaer, da vil man strax bemærke visse Eiendommeligheder ved den, som man ikke vil finde igjen hverken hos *Scopus* eller hos *Cancroma* og heller ikke forresten hos Storkene eller Heirerne, men som ogsaa væsentligen kun ere en Følge af Næbbets overordentlige Udvikling, og hvoraf ialfald enkelte derfor ogsaa optræde hos særdeles stornæbbede Fugle selv af ganske andre Ordener. Af saadanne Særegenheder, som, hvor interessante de endog i og for sig kunne være, dog ikke betyde meget med Hensyn til *Balæniceps*ens Affiniteter, maa navnlig anføres den fuldstændige Sammengroening af alle de forskjellige Stykker, hvoraf Underkjæben bestaaer, saa at der ikke er mindste Spor tilbage af Sømmene mellem dem, et Forhold, som man ogsaa træffer hos Næsehornsfluglene, Tukanerne og Papegøierne. Fremdeles maa dertil regnes Aagbuens ganske overordentlige Plumphed, idet den med en Længde af to Tommer er 4 Linier tyk og 6 til 7 Linier høi og saaledes frembyder Dimensioner, som den end ikke tilnærmelsesviis naaer hos nogen anden Fugl. Endelig hører dertil ogsaa Taarebenets særegne Forhold. Dette Been er nemlig ikke blot rykket frem foran Ledføiningen mellem Næbbet og Hjernebassen, hvad det, skjøndt sjældent, kan være ogsaa hos andre Fugle, men dets lodrette Green er tillige i sin hele Længde voxet fast sammen med Næbbet, saa at den større eller mindre Aabning, som ellers findes mellem disse Dele og fører ind i Næsehulen, er ganske forsvunden, og at det ved første Øiekast seer ud, som om det her, aldeles mod Reglen, var selve Næbbet, som begrændsede Øiehulen for-

* Proceedings of the Zool. Society of London. 1860. Part II, p. 324.

til, Noget, hvortil der høist kan paavises en fjernere Analogie hos Uglerne og tildeels hos Næsehornsfluglene, forsaavidt som Taarebenet hos disse vel lægger sig tæt op til Næbbet, men dog ikke voxer sammen dermed.

Seer man imidlertid bort fra disse nu omtalte Særegenheder, vil det iøvrigt ikke være vanskeligt i *Balæniceps*s Hovedskal at paavise en væsentlig Overeensstemmelse med *Scopus* og med Storkene overhovedet, og navnlig en større Lighed med dem end med *Cancroma* og Heirerne. En gjennemgaaende Forskjel mellem Heirernes og Storkenes Hovedskal bestaaer deri, at det egentlige Cranium eller Hjerne-kassen er forholdsviis betydelig længere hos de første end hos de sidste, hvoraf da atter følger en tilsvarende Forskjel i Aagbuernes Længde; med andre Ord: Heirerne udmærke sig ved en temmelig langstrakt Hjerne-kasse; hos Storkene er Hjerne-kassen forholdsviis kort. Denne Mødsætning vil neppe kunne oversees, hvilke af de paagjældende Grupper Former man end tager for sig; men den vil navnlig være iøinefaldende, naar man vælger to, hos hvilke Hovederne have omtrent samme absolute Længde, som for Exempel den almindelige Rørdrum (*Botaurus stellaris*) og *Scopus umbretta*. Man vil da finde, at hos den første udgjør Hjerne-kassen (regnet til det Punkt, hvor Bevægeligheden mellem den og Næbbet finder Sted) næsten Halvdelen, hos den sidste ikke fuldt Trediedelen af hele Hovedskallen, og at Aagbuen er netop dobbelt saa lang hos den første, som hos den sidste. Ganske i Overeensstemmelse hermed er ogsaa *Cancroma*ens Aagbue næsten to Gange saa lang som *Scopus*ens, skjøndt dens Hovedskal er lidt kortere end dennes. I disse Forhold slutter *Balæniceps* sig nu fuldstændigt til Storkene. Den brede og paafaldende korte Hjerne-kasse er netop et af de meest fremtrædende Træk i dens Hovedskal, og den overtræffer endog, hvad Hjerne-kassens Korthed angaaer, baade *Scopus* og Familiens øvrige Former, maa-see med Undtagelse af *Anastomus*. Trods den overordentlige Forskjel i begge Fugles Størrelse er *Balæniceps*ens umaadelig

plumpe og tykke Aagbue næsten ikke længere end Cancromaens, og det behøver ikke nærmere at udvikles, hvormeget kortere den altsaa forholdsviis maa være, og hvor stor en Forskjel der saaledes i denne Henseende er mellem disse 2 Slægter. Forholdsviis er Balænicepsens Aagbue ogsaa kortere end Scopusens og vilde være det endnu mere, hvis Hjernekasens Længde var det eneste Moment, der bestemte denne Bues Længde; men tildeels om end i ringe Grad indvirker ogsaa Quadratenets Stilling derpaa, og da dette Been næsten staaer lodret hos Balæniceps, men hos Scopus er rettet skraat fortil med sin nederste Ende, hvorpaa Aagbuen er indledet, naaer denne hos den sidstnævnte Fugl ikke fuldt saa langt bagtil, som hos den første, og bliver derved lidt kortere end den ifølge Hjernekasens Længde behøvede at være. Ligesom Balæniceps slutter sig til Scopus, Anastomus og de øvrige Størke i Henseende til Aagbuens Korthed, saaledes stemmer den (for strax her at omtale det) ogsaa med dem i denne Bues skraa Stilling, hvorved den kommer til at danne en betydelig Vinkel med Næbbet, medens den hos Heirerne sædvanlig næsten løber i Flugt med dette.

En anden Forskjel imellem Heirernes og Storkenes Hovedskal synes at vise sig deri, at Skillevæggen mellem Øiehulerne hos de første er gjenembrudt af et stort kun med en Senehinde lukket Hul, men at der intet slikt Hul findes hos Storkene. og navnlig hverken hos *Scopus*, *Anastomus (lamelligerus)* eller *Lepoptilos (javanicus og dubius)*. Ogsaa i dette Punkt følger Balæniceps Scopus og Storkene, hvorimod Cancroma, saavidt Meddeleren kunde skjønne af det noget ucomplete Cranium af denne Fugl, der stod til hans Raadighed, slutter sig til Heirerne.

Det er allerede ovenfor leilighedsviis blevet anført, at der hos Balæniceps findes en virkelig Ledføining mellem Hjernekasens og Næbbet; den er neppe mindre udviklet, end Ledføiningen hos Papegøierne, men er tilsyneladende anbragt langt mere bagtil end hos disse, idet den paa Grund af Taarebenets særegne Stilling befinder sig over den forreste Deel af Øiehulen og ikke,

som sædvanligt, foran for denne. Hverken hos *Scopus* eller hos *Cancroma* er der en slig Ledføining, men en Antydning dertil findes baade hos *Leptoptilos* og *Tantalus* i en temmelig dyb, Næbbets Bevægelighed forøgende Tverfure, medens Meddeleeren end ikke havde fundet Spor til en saadan hos Heirerne; og forsaavidt vil selv denne Næbbets Ledføining med Hjerne-kassen hos *Balæniceps* være et mindre fremmed Træk, hvis Fuglen tør opfattes som nærmest beslægtet med Storkene, end naar den skal gjøres til en *Cancroma* nærstaaende, heireagtig Fugl.

Hr. W. Parker har med Rette anført Taarebenets Stilling saa langt fortil som en Mærkelighed ved *Balæniceps*'s Hovedskal; men enestaaende er Fuglen (som allerede ovenfor bemærket) ikke i den Henseende; thi ogsaa hos Uglerne er dette Been anbragt foran for Næbbets Ledføining med Hjerne-kassen. Hvad der imidlertid fortjener at fremhæves, og hvad Hr. Parker, der kun har sammenlignet *Balæniceps* med den eneste Stork, Adjutanten, ikke har kunnet bemærke, er, at selv denne Taarebenets Stilling snarere viser den omhandlede Fugl hen til Storkene end til Heirerne. Thi hos *Scopus* er det samme Been allerede rykket saa langt fortil, at den forreste Ende af dets horizontale Green naaer lidt foran for den Tverlinie, i hvilken Bøieligheden mellem Næb og Hjerne-kasse finder Sted, men som hos denne Fugl ikke betegnes ved nogen Fure i Benet; og hos *Anastomus* endelig naaer Taarebenet endog med fulde tre Fjerdedele af sin Længde foran for den omtalte Linie, saa at der i den Henseende kun er et lille Skridt fra den til *Balæniceps*.

Det forholder sig paa en lignende Maade med et andet af de af Parker fremhævede Træk i *Balæniceps*'s Hovedskal, den lille Pukkel eller Knude, som Næbryggen danner lidt bagved Næseborene; hos *Cancroma* og hos Heirerne findes rigtignok ikke Spor til den, og Næbroden har her en ganske anden Form; men derimod behøver man blot at holde *Scopus*-Craniet ved Siden af *Balæniceps*'s for strax at see, at det er samme Typus, der hersker ogsaa i denne Deel af Hovedskallen hos begge

Fugle, og en endnu større Lighed vil man finde, at *Balæniceps* i dette som i ganske enkelte andre Punkter frembyder med en anden allerede oftere nævnt Storkefugl, nemlig *Anastomus*.

At der ingen Overeensstemmelse finder Sted mellem *Balæniceps* og *Heirerne*, hvad *Ganebenene* angaaer; at den med Hensyn til dem snarere ligner *Adjutanten* og *Pelikanerne*, og de sidste navnlig, forsaavidt disse *Been* ogsaa hos dem bagtil voxer sammen, og der langs *Sammenvæxt-Linien* reiser sig en fremspringende *Beenkam*, ligesom Tilfældet er hos *Balæniceps*, har allerede *Parker* fremhævet. En nærmere Sammenligning viser imidlertid, at Ligheden med *Pelikanerne* ogsaa netop kun udstrækker sig til disse to Punkter, og at *Ganebenene* hos disse sidste kun i et ganske kort Stykke heelt bagtil tjene til Støtte for *Orbitalskillevæggen* (*os ethmoideum*) og forresten sammentrykte til en yderst skarp *Kjøl* strække sig nedenunder langs med, men i en betydelig Afstand fra den ligeledes i en skarp *Æg* udgaaende *Skillevæg*; hvorimod hos *Balæniceps* de høje sammenvoxede *Ganebeen* netop oventil ere udhulede til en dyb *Rende*, som optager den nederste, afrundede og tykke *Kant* af *Orbitalskillevæggen* og glider frem og tilbage paa denne. Men denne *Udvikling* af *Ganebenene* er netop karakteristisk ogsaa for *Storkene* i *Almindelighed*, for *Anastomus* og for *Scopus*, og hos denne sidste finder man fremdeles ogsaa *Ganebenene* sammenvoxede bagtil ligesom hos *Balæniceps*.

Vingebeenene (*ossa pterygoidea*) høre just ikke til de *Been*, i hvis *Bygning* man kan vente at finde væsentlige Grunde for snarere at gjøre *Balænicepsen* til en *Stork* end til en *Heire*, imidlertid taler deres korte kraftige *Form* dog ogsaa mere for at henhøre den til den førstnævnte end til den sidstnævnte *Gruppe*. Hvad endelig *Quadratbenet* angaaer, da frembyder det ganske vist ved *Siden* af visse *Ligheder* ogsaa *Afviigelser* fra *Scopusens*, men disse *Afviigelser* bringe det ikke nærmere til *Heirernes* *Quadratbeen*. Det er navnlig i den særegne *Form* af *Ledfladerne* for *Underkjæben*, som findes fortil og indad ved *Vingebeenenes* *Indledning*, at *Forskjellen* viser sig;

denne bestaaer nemlig hos *Balæniceps* af tvende ulige store og høie Ledruller, til hvilke der svarer en Ledhule paa Underkjæben, som dannes af tvende ved en mellemliggende ophøiet Rygning adskilte Render, og som er saa skarpt begrændset og omfatter Quadratenets Ledflade saa nøie, at man ved at betragte den tørrede Hovedskal har ondt ved at fatte, hvorledes den kan tilstede den nødvendige Bevægelighed. Ligesaa lidt som hos *Scopus* frembyder hos Storkegruppens øvrige Medlemmer den tilsvarende Ledføining en lignende Form, men som allerede bemærket er det ligesaa lidt Tilfældet hos Heirerne, og hos disse er desuden den indad mod Øiehulen rettede Udvæxt paa Quadratenet dreiet saaledes, at den, i Modsætning til hvad der finder Sted saavel hos *Balæniceps* som hos *Scopus* og Storkene i Almindelighed, vender ikke en Kant men en Flade op mod Hjernekassens Væg.

Hovedskallen var den eneste Deel af *Balæniceps*'s Skelet, som Meddeleeren selv havde seet. Til hele den øvrige Beenbygning havde han kun det Kjendskab, som han havde kunne øse af Hr. W. K. Parkers Undersøgelser om denne Fugls Osteologie, og desværre var det ovenikjøbet kun et Udtog af disse, som han havde kunnet benytte; den udførlige Afhandling, der var bestemt til, ledsaget af oplysende Afbildninger, at optages i »Zoological Societys Transactions« var, hvis den virkelig allerede skulde være udkommet, ialfald ikke kommet ham for Øie. Det var ikke at forlange, at det korte Udtog i alle enkelte Punkter skulde give fuld Oplysning, og da fremdeles Parker, som anseer *Balæniceps* for »strictly an Ardeine bird« og for nærmere beslægtet med *Cancroma* end med »nogensomhelst anden bekjendt Typus«, slet ikke har taget Hensyn til *Scopus* ved de Sammenligninger, han har anstillet mellem hiin og forskjellige andre Fugle, var det meget muligt, at der kunde være saavel Ligheder som Uligheder mellem *Balæniceps* og *Scopus* i Kroppens og Lemmernes Beenbygning, som vare undgaaede Meddeleeren. Imidlertid troede han dog, at det allerede af den engelske

Naturforskere korte Fremstilling lod sig vise, at Lighederne i det Hele taget vare de overveiende.

Af hvad Parker har meddeelt seer man, at Balænicepsens Beenbygning i mange Punkter afviger fra Cancromaens trods det nære Slægtskab, som han antager der finder Sted mellem dem. Saaledes forholder for Ex. Brystbenet og Gaffelbenet sig i flere Henseender ikke saa lidt anderledes end hos hiin, og er (efter Parkers Ord) en Mellemting mellem Storkens og Skarvens. Deels springer nemlig dets Kam, ligesom hos den sidstnævnte Fugl, længere frem foran Coracoidbenenes Ledføining end hos Heirerne og Storkene, og deels er Gaffelbenet ligesom hos hiin Fugl og hos Pelikanerne fuldstændigt voxet sammen med Enden af Brystbeens-kammen. Fremdeles er denne sidste lavere end hos Heirefuglene; den saakaldte *spina sternalis* mangler, og foruden det ogsaa hos Heirerne og Storkene forekommende Indsnit i Brystbenets Bagrand findes der endnu et andet meget mindre nærmere ved Kammen. Balænicepsens Brystbeen fjerner sig endog forsaavidt mere fra Cancromaens end fra de egentlige Heirers, som Brystbeens-kammen hos disse sidste dog ved Hjælp af et Glidled forbinder sig med Gaffelbenet, medens dette hos Cancroma end ikke naaer ned til Brystbenet. Dette gjør Gaffelbenet imidlertid heller ikke hos *Scopus*, og det maa i det Hele taget indrømmes, at de Afvigelser i Brystbenets Bygning, hvorved Balæniceps siges at afvige fra Cancroma, ogsaa skille den fra *Scopus*. De ere imidlertid neppe af stor Vægt; selv den meest iøjnefaldende, Gaffelbenets Sammenvæxt med Brystbeens-kammen, kan, som Parker oplyser, deels pludselig vise sig hos et enkelt Led af en Familie eller selv Orden*), hvor den ellers ikke forekommer, deels finde Sted hos nogle, og mangle hos andre iøvrigt nærstaaende Fugle**). Men selv om der end ikke af hvad Par-

*) Nemlig Secretairfuglen (*Serpentarius reptilivorus*) blandt Rovfuglene.

***) Sammenvoxningen finder saaledes Sted hos *Grus antigone* og *americana*, men ikke hos *Balearica pavonina*.

ker siger om *Balænicepsens* Brystbeen kan sluttet synderligt med Hensyn til dens nærmere Slægtskab med den ene end med den anden af de to saa ofte nævnte Fugle eller overhovedet med Storkene end med Heirerne, er det derfor ikke umuligt, at der fra dette Been dog kan hentes Grunde for snarere at hylde den ene end den anden Mening. Der synes nemlig at være en let opfattelig Forskjel mellem Heirernes og Storkenes Brystbeen: hos de første (*Ardea cinerea*, *herodias* og *egretta*) skyder det høire Coracoidbeen sig med sit indre nederste Hjørne frem foran det venstre, og Ledgruberne eller Ledrenderne for disse Been paa Brystbenets forreste Rand blive derved al leles skjæve og usymetriske; hos Storkene (*Ciconia nigra*, *Leptoptilos javanica*) ere disse Ledrender derimod symetriske, og *Scopus* slutter sig heri som i saameget Andet til disse. Desværre kan jeg ikke sige, hvorledes *Cancroma* forholder sig i denne Henseende; men det behøver ikke yderligere Udvikling, at det vilde være af Vigtighed at faae det oplyst og fremdeles at erfare, om *Balæniceps* heri skulde slutte sig til Heirerne eller (hvad jeg maa ansee for det sandsynligste) stemmer med Storkene.

Bækkenet skal ved sin lange smalle Form nok saa meget ligne *Cancromaens* som Storkenes eller Heirernes, men afvige fra alle disse Fugles ved ikke fortil at udvide sig pladeformigt for at dække den øverste Ende af de sidste Ribbeen. Det bliver efter denne korte Beskrivelse vanskeligt at sige, hvor stor eller lille Overeensstemmelse det maatte vise med *Scopusens* i sin Totalform; men i et enkelt, om just ikke meget vigtigt Punkt ligner det ialfald denne sidste Fugls Bækken mere end *Cancromaens*, idet Sædebenene (*ossa ischi*) naae længere bagtil end Hoftebenene (*ossa ilium*) ganske saaledes som det ogsaa er Tilfældet hos *Scopus*, medens det netop forholder sig omvendt hos *Cancroma*.

Vender man sig endelig til Hvirvelsoilen og Ribbenene, vil man paa endeel af Halshvirvlerne hos *Balæniceps* finde en af en lille Beenbro dannet Kanal paa disse Beens Underside opad mod

deres øverste Ende, i hvilken Carotisaaren løber, en Eiendommelighed, som foruden enkelte andre Fugle (*Pelecanus*, *Sula*) ogsaa navnlig Heirerne og Cancroma besidde, men som *Scopus* og det store Fleertal af Storkene mangle. Imidlertid er den dog ikke ganske ukjendt indenfor Storkenes Gruppe, men findes (som Parker oplyser) ialfald hos *Mycteria australis*; den er saaledes end ikke indenfor Vadefuglenes Orden nogen eksklusiv Charakter for Heirerne, og dens Mangel eller Tilstedeværelse kan saaledes heller ikke blive af særdeles stor Vigtighed. En større Betydning turde Antallet af Hvirvlerne i Hvirvelstøttens forskellige Afdelinger samt Ribbenenes Antal og Forhold have, og heri stemmer Balænicepsen, som det fremgaaer af selve Parkers Angivelse, baade med *Scopus* og fremdeles med Storkene, men afviger derimod ganske fra Cancromaen, som atter paa sin Side i disse Forhold slutter sig ligesaa noie til Heirerne, som Balæniceps til de nysnævnte Fugle.

Saa vel hos Balæniceps som hos *Scopus* og *Leptoptilos* findes der nemlig kun 21 særskilte, indbyrdes bevægelige Hvirvler mellem Hovedet og Krydsbenet, og hos den egentlige Stork er Antallet endog formindsket med en; derimod have Heirerne og Cancroma i dette Stykke 23 Hvirvler; af disse Hvirvler ere de 15 Halshvirvler hos alle de nævnte Fugle med Undtagelse af Heiren (*A. cinerea*), der har 16, og det er saaledes i Ryghvirvlernes og, som en Følge heraf, tillige i Ribbenenes Antal, at Forskjellen især fremtræder; Balæniceps, *Scopus* og *Leptoptilos* have 6, Storken 5 indbyrdes bøielige Ryghvirvler*),

*) Derfor bliver imidlertid det hele Antal af Ryghvirvler dog ikke mindre hos den end hos dens nærmeste Slægtninge. Medens det nemlig hos alle de andre her nævnte saavel Heire- som Storkefugle kun er et Ribbeenspar, som fæster sig til Krydsbenet og Bækkenet, ere hos Storken derimod 2 fæstede dertil. Sagen er altsaa den, at hos denne sidste voxer 2, hos alle de andre kun 1 virkelig Ryghvirvel sammen med Krydsbenet, og den Forskjel, som der viser sig mellem den hvide Stork og de andre Storkefugle i Antallet af de mellem Hoved og Krydsben liggende frie Hvirvler er saaledes uden virkelig Betydning, thi strængt taget have alle de her anførte Storkefugle 15 Halshvirvler og 7 Ryghvirvler; Cancroma og Heiren derimod 15 og 8 eller 16 og 7.

Ardea derimod 7 og Cancroma endog 8. Maaskee endnu mere slaaende er Overeensstemmelsen i Ribbenenes Antal og Forhold. Saavel hos *Balæniceps* som hos *Scopus*, *Leptoptilos* og *Ciconia* findes der nemlig 7 Par Ribbeen; af disse ere de 2 forreste saakaldte falske Ribbeen, der ikke naae ned til Brystbenet, kun *Scopus* gjør en Undtagelse og har kun 1 falskt Ribbeen paa hver Side. Bagtil findes der ikke hos nogen af dem uægte Ribbeen; thi selv det ene eller (hos Storken) de to Par, som fæste sig til Krydsbenet og Bækkenet, naae Brystbenet og ere forsynede med *Sternalcostæ*. Hos *Cancroma* og *Ardea* er Forholdet derimod væsentlig anderledes; disse Fugle have nemlig respective 9 og 8 Par Ribbeen, af hvilke hos *Cancroma* de 4, hos *Heiren* de 3 forreste Par ere uægte Ribbeen, og skjønt ogsaa hos disse Fugle det sidste Ribbeenspar fæster sig til Bækkenet, naer det derimod (efter Parker) ikke ned til Brystbenet saaledes som det er Tilfældet hos Storkefuglene.

Det synes saaledes, at der ogsaa i *Balæniceps*'s Beenbygning viser sig en overveiende Tilnærmelse til *Scopus* og Storkene fremfor til *Cancroma* og *Heirerne*, om det end ikke skal negtes, at der kan være Enkeltheder med Hensyn til hvilke ogsaa en Lighed navnlig med *Cancroma* gjør sig gjældende. Studiet af *Balæniceps*'s Skelet bekræfter altsaa ganske det Resultat, hvortil ogsaa Undersøgelsen af de ydre Charakterer havde ført, og denne Fugl bør efter Meddelerens Mening i Forening med *Scopus* danne en egen lille Gruppe blandt Storkefuglene (*Ciconiinae*), til hvilken maaskee endnu *Anastomus* kunde blive at henføre.

Efterskrift.

I den Tid, der ligger mellem Forelæggelsen og Trykningen af ovenstaaende Notits, er Meddeleren bleven bekjendt med et nyt Bidrag til Oplysning af *Balæniceps*'s Bygning, som foranlediger ham til her endnu at tilføie et Par yderligere Bemærkninger.

August-Heftet af »the Annals and Magazine of Natural History« har nemlig bragt Beretningen om Forhandlingerne i Zoo-

logical Societys Møde den 26de Marts d. A., og deri en kort Meddelelse af Hr. Bartlett om en ny Undersøgelse af den paa-gjældende Fugl, som han havde fundet Leilighed til at anstille, efterat nu ogsaa den sidste af de til »the Zoological Gardens« sendte Balæniceps var død.

Den vigtigste Opdagelse, som Hr. Bartlett ved denne Leilighed har gjort, er den, at der over Lænderne findes en stor hestekoformig eller, om man vil, to bagtil til en eneste sammenflydende Pudderduunpletter*), som han ikke tidligere havde bemærket ved Undersøgelsen af den levende Fugl; men denne store Plet er ogsaa den eneste, der findes; hverken paa Brystet eller i Lysken var der Spor til lignende, og forsaavidt bekræftes altsaa hans tidligere Angivelse. At Forekomsten af denne Pudderduunplet er en besynderlig Anomalie hos en Stork, og en overraskende Tilnærmelse til Heirerne lader sig ikke negte, og Hr. Bartlett er heller ikke seen til væsentligst i dens Tilstedeværelse at see det afgjørende Beviis for, at det er til disse sidste at Balænicepsen bør henføres. Saa stor Betydning kan Meddeleren imidlertid langtfra tillægge Duunpletten. Det forekom ham ikke tilstedeligt, at den alene skulde veie mere end den gennemgaaende Affinitet til Scopus og Storkene, som forresten i saa mange Retninger viser sig hos Balæniceps; og det var ikke uden Betydning, at den Pudderduunplet, der fandtes hos den, netop var den, som af og til findes ogsaa udenfor Heirernes Gruppe, hvorimod der ikke var Spor til Bryst- og Lyske-Pletterne, som udelukkende tilhøre den. Rigtignok synes Bartlett at betvivle Rigtigheden af Nitsch's Angivelse, at slige Lende-Duunpletter undertiden optræde ogsaa hos andre Fugle end Heirerne; men dertil er der aldeles ingen Grund, og havde han blot efterseet nogle af de Fugle, som Nitsch nævner, saasom *Nauclerus furcatus*, *Elanus melanopterus* og *Circus*-Arterne, vilde

*) Hr. Bartlett siger i sin Notits, at der findes »two large, well-defined powderdown patches« (l. c. p. 137); men det vedføjede Træsnit viser imidlertid Forholdet saaledes, som det ovenfor angives.

han vist let have fundet dem, thi de ere sandelig store nok. Nogen stor Tilnærmelse særlig til Cancroma beviser Hr. Bartletts Opdagelse paa ethvert Tilfælde ikke; tvertimod, hvis Balæniceps ogsaa virkelig burde henføres til Heirefuglene, vilde der dog ikke være nogen blandt disse, som den, hvad Pudderduunpletterne angaaer, stod fjernere end netop denne Slægt. Thi hos den har Bartlett foruden de tre Par, som allerede tidligere kjendtes, fundet endnu et fjerde mellem Skuldrene, hvilket Nitsch havde overseet, og at denne interessante Iagttagelse er fuldkommen rigtig, har jeg havt Leilighed til at overbevise mig om paa flere Skind af denne Fugl. Det bør derhos ikke forglemmes, at Pudderduunpletterne jo vistnok ere et meget vigtigt pterylographisk Skjelnemærke mellem Heirerne og Storkene, men at de ikke ere det eneste; selv uden Hensyn til dem vil der utvivlsomt af Balænicepsens Pterylose lade sig udlede Grunde for den ene eller den anden Opfatning. Det er derfor meget at beklage, at Hr. Bartlett forresten aldeles Intet siger om Fjerstillingen og saaledes ikke synes at have benyttet den fortrinlige Leilighed, han har havt til at gjøre sig bekendt med den.

Ved Opdagelsen af Balænicepsens Lendeplet er der (som allerede ovenfor indrømmet) uanseet Graden af den Betydning, man vil tillægge denne Iagttagelse, virkelig paaviist en Tilnærmelse mellem denne Fugl og Heirerne; men forresten havde Meddeleren i Hr. Bartletts Notits ikke fundet Nogetsomhelst, hvorved en saadan kunde siges at godtgjøres. Rigtignok hedder det, at Balænicepsen med Hensyn til Indvoldene stemmer med den almindelige Heire, »the stomach, liver, intestines, &c., of the two birds appeared exactly to correspond in structure and arrangement«. Men at denne temmelig løse og i stor Almindelighed fremsatte Paastand skal tages strengt efter Ordene er vel ikke engang Forfatterens Mening, og for at den skulde have nogen synderlig Beviskraft maatte det virkelig tillige være oplyst, om da Scopus og Storkene i disse Forhold afvige væsentligt fra Heirerne; thi hvis ikke, beviser denne Angivelse Intet hverken for eller imod Balænicep-

sens nærmere Slægtskab med den ene end med den anden af disse Grupper. Naar der endelig i Notitsen siges, at Scopusens og Balænicepsens Hovedskaller ere saa aldeles forskellige, at det er unyttigt at gaae ind paa nærmere Enkeltheder dem be-
træffende, saa vil den ovenfor givne Sammenligning formeentlig vise, at der ikke blot ere Ligheder, men at de endog hverken ere faa eller ubetydelige, og at det er Hr. Bartletts egen Skyld, naar han ikke er bleven dem vaer.

Meddeleeren kunde derfor heller ikke ved dette nye Indlæg i Discussionen om Balænicepsens Affiniteter finde sig foranlediget til i nogen Henseende at forandre den Anskuelse, som han havde søgt at begrunde dels i sin tidligere Meddelelse i Zoological Societys Proceedings dels ved den her givne Fremstilling.

Professor i Chemi E. A. Scharling meddeelte Selskabet, at han, paa Grund af en fra Generaltolddirectoratet stillet Opfordring, havde foretaget en Deel Forsøg med at tilberede aldeles fuselfri Viinaand af de forskellige i Handelen forekommende Arter af Brændeviin og Sprit. Forskjellige Personer antog nemlig at man ved visse empiriske Midler var kommen videre i at bestemme om en Prøve af Sprit var tilvirket af Druer, Korn eller Kartofler, end det ialmindelighed antages muligt af Chemikerne. Som det var at vente formaaede Vedkommende imidlertid ikke ved sine empiriske Midler at skjelne om fuselfri Viinaand var tilberedt af Druerbrændeviin, Rum eller Kornbrændeviin. Ved Tilberedningen af fuselfrie Prøver af Sprit anvendtes følgende Fremgangsmaade: I den kogende Viinaand bragtes noget hvidt Vox; naar det var næsten opløst, blev Blandingen afkjolet og det udskilte Vox samt hvad der ikke havde været opløst blev frafiltreret. Filtratet underkastedes derpaa en forsigtig Destillation ved Damp saaledes, at man først samlede en ringe Deel af Destillatet, som let faaer en svag Lugt efter Vox, for sig, og senere naar omtrent $\frac{3}{4}$ af Filtratet var overdestilleret skiftedes atter For-